

4. Ентоні А. Аткинсон. Управлінський облік. (3-е вид.) / Ентоні А. Аткинсон, Раджив Д. Банкер, Роберт С. Каплан. Pearson Education, 2006. 880 с.

5. Приймак В.М. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2008. 240 с.

Гарус А.М.
здобувач вищої освіти гр. Б 2/1
Науковий керівник: **Табацкова Г.В.**,
канд. екон. наук, доцент
кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Дослідження формування системи показників контролю діяльності підприємства має велику актуальність, оскільки успішна діяльність підприємства вимагає постійного контролю та аналізу різноманітних показників, що відображають стан його фінансових, економічних, соціальних та екологічних показників. В сучасних умовах, коли ринок постійно змінюється та розвивається, бізнес-плани підприємств потребують постійної корекції та адаптації до нових реалій. Саме тому, формування системи показників контролю діяльності дозволяє підприємствам оперативно реагувати на зміни у ринковій ситуації, підвищувати ефективність виробництва, знижувати витрати та досягати більш високих результатів.

Визначення «контролю» походить від французького слова «controle», яке можна перекласти як подвійний список. У найпростішому розумінні слово «контроль» можна тлумачити як спостереження або спостереження за чимось з метою перевірки [1, с.13]. Це поняття дуже часто використовується як у науковій діяльності (в таких сферах, як філософія, економіка, менеджмент, юриспруденція, політика, кібернетика), так і на практиці. Багато вчених, які займаються проблемами організації та здійснення контролю, у своїх працях розглядають цілі, завдання, об'єкти, суб'єкти, підходи, функції, прийоми та методи контролю. Водночас немає спільних думок ні щодо виявлених питань, ні щодо розкриття сутності контролю. Він розглядається як діяльність, процес, функція управління, засіб, система, елемент, зворотний зв'язок тощо.

У теорії управління контроль розглядається як етап управлінського циклу, що складається з трьох послідовних фаз: планування, організації, контролю. На завершальному етапі це допомагає порівняти заплановані очікування та досягнуті результати. Багато вчених дотримуються подібного

тлумачення, і ця точка зору незаперечна, але вона вузька і не розкриває її повної суті [2]. Залишається без уваги той важливий факт, що контроль є ще й способом організації зворотного зв'язку, завдяки якому керівництво отримує дані про результати вжитих дій. У більш широкому розумінні це поняття розглядається як складова частина всього управлінського циклу, яка забезпечує виконання прийнятих планів і спрямована на досягнення поставлених цілей.

Система показників контролю діяльності підприємства - це інструмент, який дозволяє вимірювати результативність роботи підприємства в різних напрямках та визначати прогрес досягнення поставлених цілей.

Основна сутність системи показників контролю діяльності полягає в тому, що вона дає можливість керівникам підприємства оцінювати ефективність використання ресурсів, контролювати фінансові результати, аналізувати внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на діяльність підприємства та визначати напрямки для подальшого розвитку.

Згідно тверджень Н.В. Уткіна, особливості системи показників контролю діяльності підприємства можуть включати наступні елементи.

1.Об'єктивність та доступність даних. Система повинна базуватися на точних та достовірних даних про фінансову та економічну діяльність підприємства.

2.Направленість на результат. Система показників повинна бути спрямована на вимірювання результатів діяльності підприємства та показувати, наскільки вони відповідають поставленим цілям.

3.Гнучкість. Система повинна бути здатна змінюватися та адаптуватися до змін у бізнес-середовищі та стратегії підприємства.

4.Інтеграція з плануванням та стратегією. Система показників повинна бути інтегрована зі стратегічним плануванням та допомагати підприємству досягати своїх стратегічних цілей.

5.Системний підхід. Система показників повинна охоплювати всі аспекти діяльності підприємства, включаючи фінансові, технічні, кадрові, маркетингові тощо, і дозволяти оцінювати їх взаємозв'язок та вплив на результативність.

6.Індивідуалізація. Система показників повинна враховувати специфіку діяльності кожного конкретного підприємства та включати показники, які є ключовими для успіху в даному бізнесі.

7.Моніторинг та аналіз. Система повинна включати механізми моніторингу та аналізу результатів, які дозволяють швидко виявляти проблеми та вживати вчасних заходів для їх вирішення.

8.Доступність та зрозумілість. Система повинна бути доступною для всіх зацікавлених сторін, включаючи керівників підприємства, інвесторів, банки, партнерів, тощо. Крім того, показники повинні бути зрозумілими та легко інтерпретованими.

9.Комплексний підхід до оцінки. Система повинна включати показники, які відображають не тільки фінансову, але й соціальну, екологічну та етичну діяльність підприємства.

10.Керованість. Система повинна бути спрямована на поліпшення результатів та допомагати керівникам приймати рішення щодо управління підприємством [3].

Отже, система показників контролю діяльності підприємства є ключовим інструментом для оцінки ефективності роботи підприємства, визначення пріоритетів та розробки стратегій подальшого розвитку. Вона повинна бути гнучкою, індивідуалізованою, зрозумілою та доступною для всіх зацікавлених сторін. При цьому, важливо враховувати, що система показників контролю діяльності не є статичною, а має бути постійно адаптованою до змін у бізнес-середовищі, стратегії підприємства та ринкових умов.

Для того, щоб забезпечити ефективний контроль показників діяльності підприємства, необхідно мати належну систему моніторингу, точні та відповідні показники. Саме тому, для проведення контролю показників діяльності підприємства використовують різноманітні методичні підходи, відобразимо їх в табл.1.

Таблиця 1 Методичні підходи до проведення контролю показників діяльності підприємства

Назва підходу	Його характеристика
Балансовий підхід	полягає у порівнянні показників діяльності підприємства за певний період часу, щоб зрозуміти, чи є збільшення чи зменшення в певних групах активів і пасивів. Такий підхід допомагає виявити можливі ризики для підприємства та оцінити його фінансову стійкість
Порівняльний підхід	полягає у порівнянні даних про діяльність підприємства з даними про діяльність інших підприємств у тій же галузі. Цей підхід допомагає виявити сильні та слабкі сторони підприємства у порівнянні з конкурентами, що може бути корисним для розробки стратегії розвитку.
Аналітичний підхід	полягає у використанні аналітичних методів для аналізу даних про діяльність підприємства. Цей підхід допомагає виявити проблемні зони та можливості для оптимізації діяльності підприємства.
Інтегрований підхід	використовується для оцінки діяльності підприємства в цілому та його окремих галузей діяльності. Цей підхід дозволяє враховувати всі аспекти діяльності підприємства та оцінювати його ефективність.
Контроль за допомогою ключових показників продуктивності	це система відстеження та контролювання певних ключових показників діяльності підприємства. Вони допомагають виміряти результати діяльності підприємства та визначити, наскільки вони відповідають стратегії підприємства

Розроблено автором за даними [3]

Отже, контроль показників діяльності підприємства є важливим елементом ефективного управління бізнесом. Різні методичні підходи до контролю дозволяють отримувати різноманітну інформацію про діяльність

підприємства та дозволяють виявляти проблеми та можливості для їх покращення.

Підсумовуючи проведені дослідження, можна зробити висновок, що Контроль є важливою складовою діяльності будь-якого підприємства, оскільки дозволяє перевіряти, чи виконуються плани і цілі компанії, та вчасно виявляти можливі проблеми та ризики. Основна мета контролю - забезпечення ефективності та ефективності діяльності підприємства. Для досягнення цієї мети підприємство повинно використовувати різні методи контролю.

Список використаних джерел

1. Бутинець Т.А. Розвиток науки господарського контролю: проблеми теорії, методології, практики: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2017. 772 с.
2. Дубініна М.В. Інституціональний механізм контролю за формуванням результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. *Управління розвитком*. 2020. №7 (128). URL:http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2020_7/u1207dub.pdf. (Дата звернення: 30.03.2023)
3. Уткіна Н.В. Облік і контроль фінансових результатів діяльності підприємств (на прикладі підприємств пивоварної галузі України): теорія, методика, організація/ Київ, 2018. URL:<http://www.nbu.gov.ua/ard/2008/08unvrpd.zip>. (Дата звернення: 19.03.2023)

Датій С. О.,
здобувач вищої освіти спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: **Хилько І.І.,**
старший викладач кафедри економічної
кібернетики і математичного моделювання,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Діяльність сільськогосподарських підприємств є ризиковою, вона найменше, порівняно з іншими економічними галузями, залежить від діяльності та продуктивності людської праці і найбільше – від природно-кліматичних факторів. Тобто результат діяльності сільськогосподарських земель великою мірою залежить не тільки від людської праці, якісних